

Vaikai ir paaugliai virtualioje erdvėje: galimos grėsmės bei suaugusiųjų vaidmuo, padedant su jomis tvarkytis

Jurgita Smiltė Jasiulionė
VšĮ „Vaikų linija“ psichologė

Apie Vaikų liniją

- ▶ Teikia anonimišką, konfidencialią emocinę paramą vaikams iki 18 metų.
- ▶ Parama teikiama nemokamu telefono numeriu 116 111 (nuo 11 iki 21 val.) ir internetu www.vaikulinija.lt
- ▶ Kasdien atsiliepiame į ~350 vaikų ir paauglių skambučių.
- ▶ Dažniausiai kreipiasi 12-15 m. paaugliai.
- ▶ Vykdo kampaniją „BE PATYČIŲ“
- ▶ Dalyvauja „Saugesnio interneto“ projekte kartu partneriais: ITC, RRT, „Langas į ateitį“

Apie kokias grėsmes pasakoja vaikai?

- Grėsmės, susijusios su paties vaiko elgesiu virtualioje erdvėje: seksualizuotas ir kitoks perdėtas savęs reprezentavimas (angl. *sekstingas*), priklausomybė nuo technologijų, savo asmeninių duomenų atskleidimas
- Grėsmės susijusios su kitų elgesiu virtualioje erdvėje: elektroninės patyčios, viliojimas, keršto pornografija, duomenų išviliojimas
- Žalingas turinys (pornografija, savęs žalojimą skatinantis turinys ir pan.)
- Technologinės grėsmės: virusai ir pan.

Grėsmės, kylančios dėl paties vaiko elgesio

Sveiki, kaip manote kiek laiko per dieną reikia vaikui praleisti prie interneto? Aš kiekvieną dieną praleidžiu po 4 ar daugiau valandų. Savaitgaliais dar daugiau, ar tai normalu? Gal aš jau priklausomas nuo interneto? (12 m. berniukas)

Maždaug prieš metus susipažinau su vienu vaikinu. Na, jam daugiau nei 18. Po kelių dienų bendravimo, jis išprovokavo mane (pasiūlė žaisti tiesa drąsa, aš visada renkuosi drąsą ir esu tokio charakterio, kad ką pasirinkau, turiu tai padaryti) ir aš parodžiau jam savo krūtinę. Nuo tos dienos mažai bendravom, daugiausiai siuntinėjomės seksualiniais video. Dabar noriu tai nutraukti, bet bijau, kad jis supyks ir gali išplatinti mano video ar nuotraukas... (15 m. mergina)

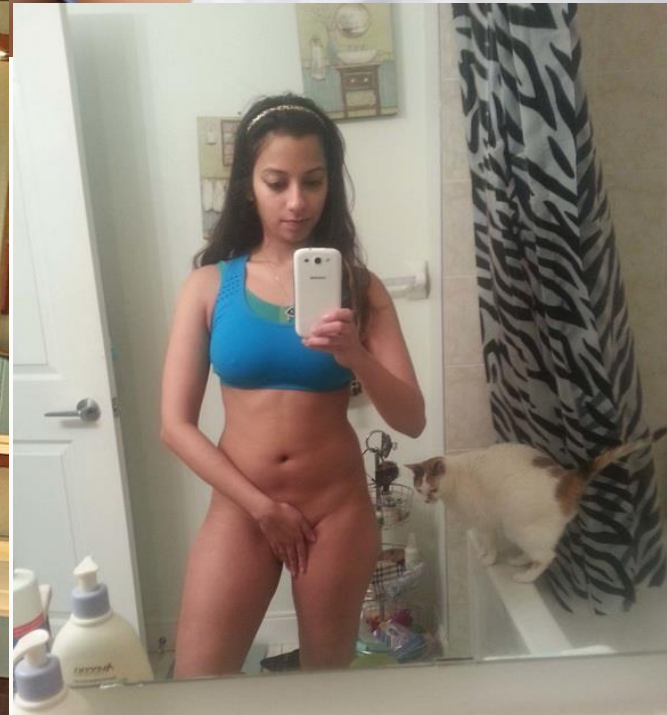
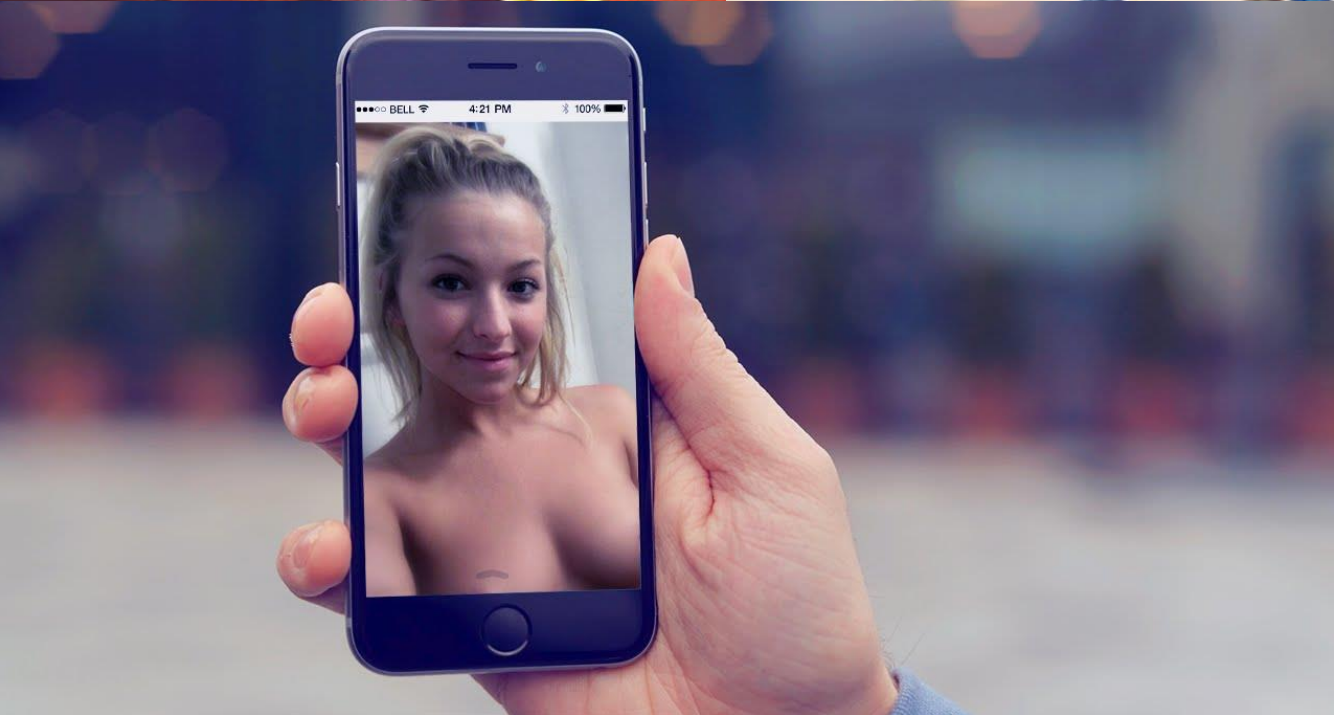
Esu internetu siuntusi nuotraukų, kur matosi mano nuogumo (lytiniai organai) arba seksualių užuomenų. Niekur nesimato mano veido. Taip pat pati esu sulaukusi tokių nuotraukų, kai jų neprašiau. Ar galiu ką nors padaryti, kad mano nuotraukos niekur nepasklistų? Ar galiu būti nubausta už savo nuotraukų siuntinėjimą – kažkur skaičiau, kad tai nelegalu? (16 m. mergina)

„Sekstingas“

"Sexting" yra terminas, apibūdinantis elgesį, kuomet dalijamasi asmenine seksualine patirtimi, intymiais savo kūno vaizdais naudojantis technologijomis (populiariausia – per mobiliuosius telefonus, bet gali būti ir Internete: el.paštas, socialiniai tinklai, pažinčių svetainės ir t.t.).

Vaizdai gali būti platinami sąmoningai ar netyčia (po telefono vagystės). Dažniau tai sąmoningi veiksmai (savanoriškai siunčiami vaizdai, nuotraukos), tačiau spontaniškai (nepagalvojama apie tai, kas vyks su šia informacija toliau).

Sexting'as yra racionalus veiksmas, sukeliantis neracionalias pasekmes.

Grėsmės, susijusios su kitų žmonių elgesiu

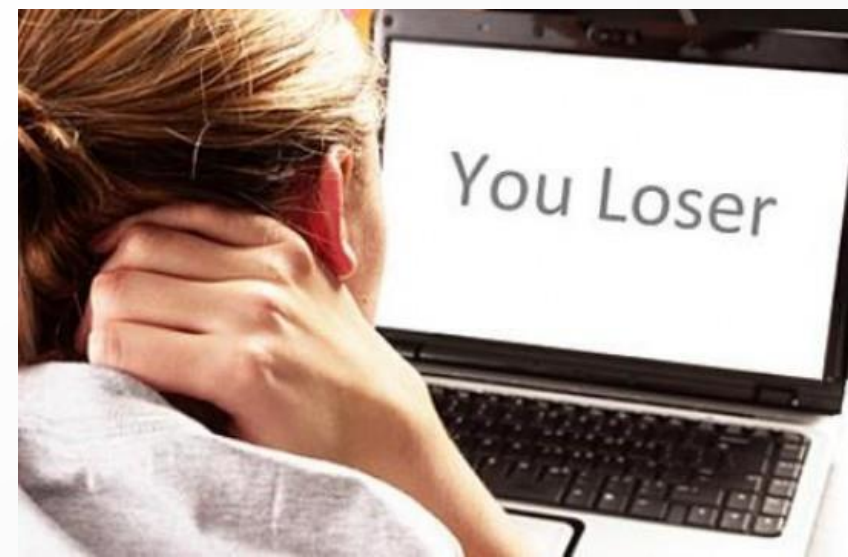
ankstesnės klasiokės prie manęs kabinėjasi, jos sukūrė netikra mano ask.fm anketa kur prikėlė daug mano nuotraukų ir šaipėsi. Tėvams apie tai papasakoti negaliu nes mes vieni kitų nesuprantam o kitų patikimų suaugusių žmonių nėra (15 m. mergina)

Vienoje interneto svetaineje gavau laiska is dvidešimtmecio vaikino. Jo pirmasis klausimas buvo ar noreciau rasetis su viresniu. Aš mandagiai atsakiau, kad šiuo metu bendrauju tik su savo bendraamžias (man 12m). Taciau jis is karto pradejo maldauti, kad susirasinetume intymia tema... Mamai apie tai pasakoti bijau, nes žinau, kad ji pasibaisės ir gal net uždraus interneta

Prieš mėnesį susipažinau per interneta su 24 metų vaikinų (man 15m). Iš pirmo mes bendravom normaliai. Paskiau jis liepe man ji vadinti "teciu" ir siusti visiokas savo nuogo foto. Jis norejo su manimi susitikti, bet as vis issisukdavau. Jis zino i kuria mokykla einu ir pazista mano kelias drauges. As bijau ji užblokuoti per fb. As bijau, kad jis neatvaziuotu pas mane. Ka man daryti?

Elektroninės patyčios

- ▶ įžeidinėjimai viešoje internetinėje erdvėje;
- ▶ žinučių siuntinėjimas;
- ▶ šmeižimas internete;
- ▶ apsimetimas kitu asmeniu internete;
- ▶ apgaulės būdu išgaunama asmeninė informacija ir paviešinama kitiems;
- ▶ atstūmimas;
- ▶ persekiojimas;
- ▶ smurtinių veiksmų filmavimas ir įkėlimas bei platinimas internete.

<**Agnė**> Hej! Esu Agnė. Man 12 m. Ieškau draugų.

<**Vladas**> Labas, Agne, čia Vladas, man irgi 12 m. Mielai su tavim susipažinsiu.

Viliojimas: pavojaus ženklai

- rodomas dėmesys ar susidomėjimas tam tikru vaiku, noras susitikti asmeniškai;
- pornografinių nuotraukų, filmukų ar filmų, nuorodų siuntimas vaikui;
- kalbama seksualumo arba vaiko amžiaus neatitinkančiomis temomis;
- vaiko prašoma pasidalinti asmeninėmis arba intymiomis nuotraukomis, video medžiaga;
- su vaiku kalbama apie problemas, neatitinkančias jo amžiaus.

Keršto porno (angl. revenge porn)

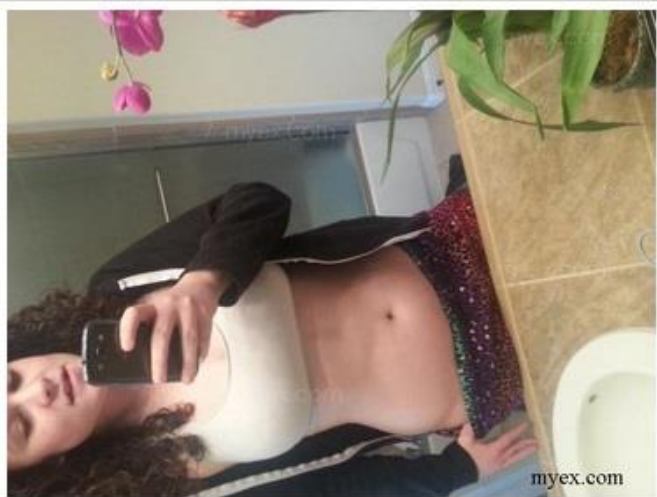
Home wrecker

REMOVE MY NAME

Brianna Mae

Location: Baldwin Park, California

Age: 18

Tried taking my boyfriend away from me, so posting this for revenge

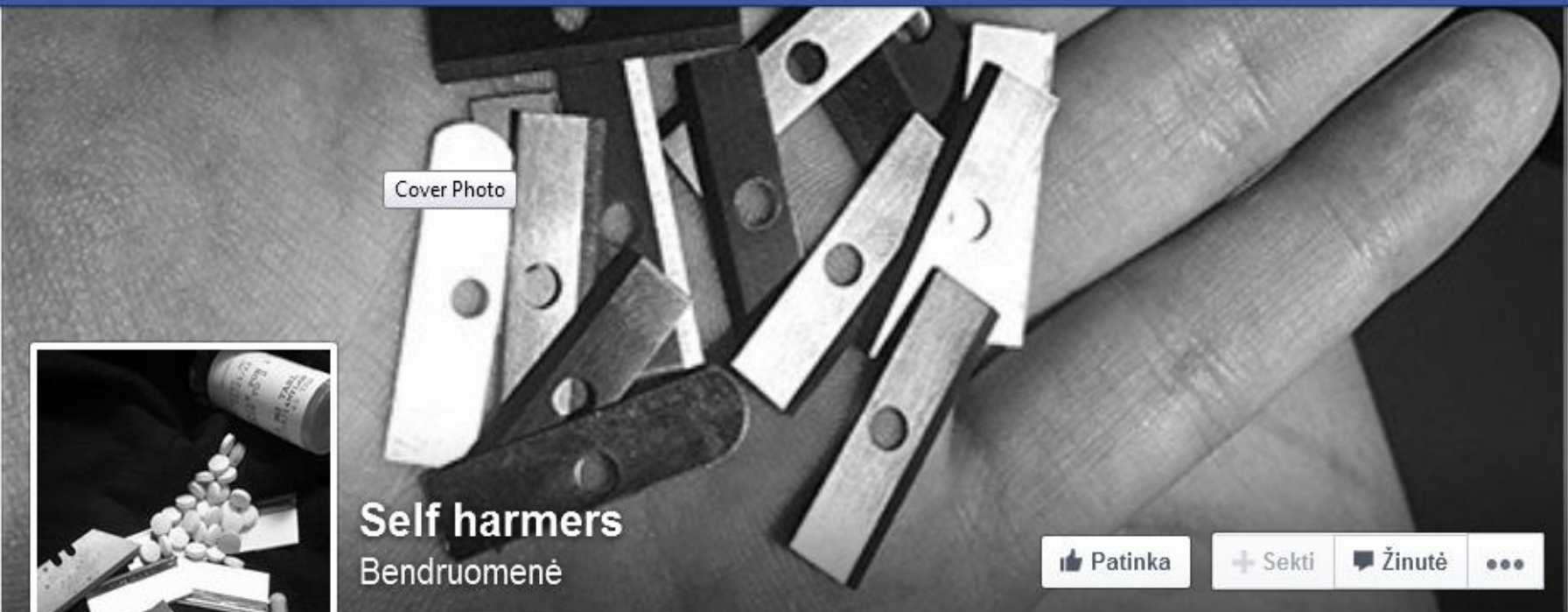
Tai atvejai, kuomet vaikas/mergina paviešina savo buvusios merginos/vaikino intymias nuotraukas ar video bei tyčiojasi iš jos/jo. Kai kuriais atvejais nuotraukas ar video įkelia draugės/draugai (neturėję intymaus ryšio).

Žalingas, netinkamas turinys

- Žalingas turinys – tai pornografinio, smurtinio, neapykantą kurstančio, savižalą skatinančio pobūdžio turinys.
- Neretai vaikams naršant ir domintis net ir visai „nekaltais“ dalykais, pvz. kačiukų nuotraukomis, yra rizika susidurti su tokiu turiniu.

Sveiki, jau apie nusizudymus visai nebegalvoju tiesiog isnyko visos mintys net palengvejo man. O apie tuos nusizudymus pradėjau galvoti radusi viena tinkalapi kur rodo savizudzius www.documentingreality.com ir kur kitus žmones zudo bet aciu dievui kad viskas praejo. (16 m. mergina)

Kai buvau 9 m. vienas klasiokas man parodė porno (tik vėliau sužinojau, kaip tai vadinasi, tada buvo truputį įdomu ir šlykštu tuo pačiu). Dabar man 13 ir aš jaučiuosi kažkoks nenormalus. Pats susiradau ir pradėjau dažnai žiūrėti porno, dažnai masturbuojuosi. Po to kaltinu save, kad aš nesveikas. Kaip man suvaldyti save? :(

Self harmers Bendruomenė

Patinka Sekti Žinutė

Timeline Apie Nuotraukos Mėgsta Vaizdo įrašai

ŽMONĖS 1.748 mėgsta Pakviesk savo draugus pamėgti šitą puslapį APIE

Įrašas Nuotrauka / Vaizdo įrašas Rašykite ką nors šiame puslapyje...

Self harmers Prieš 8 val.

Sukurti puslapį

Naujausia 2014 m.

Pokalbiai (19)

Kodėl vaikai ne visada drįsta
kreiptis į šalia esančius
suaugusius?

Suaugusiųjų „siunčiamos“ žinutės vaikams:

- „Vėliau pasikalbėsime, dabar turiu kitų reikalų“
- „Pats kaltas – ko ten sėdi tam internete!“
- „Nekreipk dėmesio“
- „Ir ko tu vėl skundiesi dėl menkniekių?“
- „Tik nedaryk dramblio iš musės“
- „Nekalbėk nesąmonių, kokios dar problemos tokiam amžiuje!“
- „Būk vyras ir susitvarkyk pats“

Paaugliai sako:

- „Baisu, kad nesupras“
- „Man išvis nebeleis sėdėti prie kompiuterio“
- „Man labai gėda ir pikta ant savęs...“
- „Aš nežinau, kaip apie tai pasakyti“
- „Niekam nerūpi, kaip aš jaučiuosi“
- „Žinau, kad aš pati kalta...“

Vaikai ieško...

...santykio, ryšio su suaugusiuoju, kuris jo klausosi ir kuriam rūpi jo „menki“ rūpesčiai.

„Nežinau, kodėl jums parašiau... Galbūt pasiilgau to, kad pasaulyje būtų nors vienas vienintelis žmogus, NORS VIENAS, kuris bendraus, O ne žemins; išklausys, O ne smerks; mylės, O ne nekės; norės nuoširdžiai padėti, O ne apsimetinės, kad padeda; supras, O ne tiesiog palaikys problemas nerimtomis ir numos ranka...“

Kuo ir kaip mes, suaugusieji, galime padėti vaikams?

1. Priimti faktą, kad virtualus pasaulis yra neatsiejama realaus gyvenimo dalis.
2. Domėtis technologijomis ir tuo, ką vaikai su jomis veikia
3. Kalbėtis su vaikais apie technologijas jų gyvenime.
4. Nebausti vaikų už grėsmes, su kuriomis jie susidūrė internete
5. Kreiptis pagalbos, kai jaučiame, kad negalime vaikui padėti patys

Pagrindiniai pagalbos principai

- Ramybė + kantrybė + įsiklausymas į vaiko žodžius ir jausmus.
- Svarbu detalės apie tai, kas vaikui / paaugliui nutiko.
- Nuraminti vaiką, kad jis labai gerai padarė kreipdamasis pagalbos.
- Suprasti, ko vaikas iš mūsų tikisi, kokios pagalbos jam iš mūsų reikia labiausiai.

Vaikų linija – emocinė parama vaikams ir paaugliams
telefonu bei internetu.

Kampanija „Be patyčių“

www.bepatyciu.lt

Projektas „Saugėnis internetas“

www.draugiskasinternetas.lt

**draugiškas
internetas**